

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.378/2024/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. december 12.
Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: ...
Első fok: Szegedi Járásbíróság, 3.B.407/2012/32., ítélet, tárgyalás, 2014. március 10. (jogerő: 2014. március 10.)
Másodfok: -
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a védő
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szegedi Járásbíróság 3.B.407/2012/32. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Szegedi Járásbíróság a 2014. március 10-én kihirdetett 3.B.407/2012/32. számú ítéletével terheltet csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont] és 7 rendbeli csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] miatt halmazati büntetésül 10 hónap, börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztett azzal, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] A járásbíróság ítélete ellen a jogosultak nem jelentettek be fellebbezést, így az a kihirdetése napján jogerőre emelkedett.

[3] **II.** 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen a védő terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában írt felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[4] Indítványában kifejtette, hogy az alapügyben a terhelt elmarasztalására az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. CLXXX. törvény (Eutv.) 30. § (1) bekezdésében írt specialitás szabályának megsértésével került sor. Az eljáró bíróság ugyanis azt követően hozta meg a jogerős ítéletet, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen a Jászberényi Járásbíróság más ügyben „nemzetközi elfogatóparancsot” (helyesen: európai elfogatóparancsot) adott ki 7.Bny.39/2012/2. szám alatt, azaz a kérdéses „nemzetközi” (európai) elfogatóparancs „jelen ügyre vonatkozóan nem tartalmazott információt”. A terhelt átadása során a specialitás szabályának az alkalmazásáról nem mondott le.

[5] Indokai alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

[6] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.427/2024/2. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[7] Az ügyiratok áttekintését követően rögzítette, hogy a terhelt ellen – más ügyben – a Jászberényi Városi Bíróság bocsátott ki európai elfogatóparancsot. Az európai elfogatóparancs alapján a terheltet külföldön elfogták, majd a külföldi hatóságok 2013. augusztus 29-én átadták Magyarországnak.

[8] Az alapügyben eljáró Szegedi Járásbíróság az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen 2013. június 11-én belföldi elfogatóparancsot bocsátott ki. A járásbíróság a terhelt átadását megelőzően európai elfogatóparancsot nem bocsátott ki. Az átadást követően a bíróság kézbesítette a terhelt részére a vádiratot, majd 2014. március 10-én tárgyalást tartott, amelyen jogerős ítéletet hozott, azonban a terheltet nem nyilatkoztatta róla, hogy a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról lemond-e, illetve a külföldi ország hozzájárulását sem szerezte be az átadást megelőzően elkövetett bűncselekmény miatt indított büntetőeljárás lefolytatásához.

[9] Ekként a Legfőbb Ügyészség a specialitás szabályának megsértését megvalósultnak látta az eljáró bíróság részéről, kitérve arra is, hogy a kiszabott szabadságvesztés próbaidőre történt felfüggesztése nem önálló büntetési nem, így az nem feleltethető meg a specialitás szabálya alóli, az Eutv. 30. § (2) bekezdésében szabott kivételek egyikének sem.

[10] Emellett azonban utalt arra is, hogy a támadott ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában, 2014. március 10-én hatályos korábbi Be. nem tartalmazott olyan rendelkezéseket, mint amilyeneket a Be. 2021. január 1-jétől hatályos 721/A. §-a a specialitás szabályán alapuló mentesség megsértése esetén előír. Ehelyett a specialitás szabályának megsértése a támadott ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában hatályos eljárási törvény alapulvételével a korábbi Be. rendszerében relatív eljárási szabálysértésnek feleltethető meg.

[11] Azaz, a Be. 659. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó korábbi Be. nem ad alapot az alapügyben hozott határozat jogerejének áttörésére, ezért az állított törvénysértés felülvizsgálati eljárásban való orvoslása sem lehetséges. A Kúria Bfv.II.505/2021/14. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatára való hivatkozással úgy látta, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjára alapított felülvizsgálati indítvány alapos jellege mellett is csak akkor vezethet a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére, ha annak meghozatalára 2021. január 1-jét követően került sor.

[12] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Szegedi Járásbíróság jogerős ítéletét hatályában tartsa fenn.

[13] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[14] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[15] 2. A Be. 649. § (2) bekezdés f) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a specialitás szabályán alapuló mentességnek a megsértésével hozta meg.

[16] A védő indítványában e felülvizsgálati okra hivatkozva indítványozta a felülvizsgálati eljárás lefolytatását, amelyre tekintettel – az indítvány elutasítása [Be. 656. § (2) bekezdés] helyett – az érdemi felülvizsgálatnak helye van.

[17] A Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozataiban ezt fejezte ki akként, hogy a felülvizsgálati eljárás a büntetőeljárás része, és a büntetőeljárást mindenkor a hatályos eljárásjogi törvény szabályai mentén kell lefolytatni. Következésképpen, akár a támadott határozat meghozatalának időpontjában, akár a felülvizsgálati indítvány elbírálásától eltérő, más időpontban hatályos Be. rendelkezései közömbösek a felülvizsgálati eljárás szempontjától. Amennyiben tehát a felülvizsgálati indítvány a hatályos Be. 649. §-ában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozik, az a felülvizsgálati indítványnak a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján történő, érdemi elbírálását vonja maga után (Bfv.II.1284/2018/7., Bfv.II.332/2019/2.). A felülvizsgálati eljárásban azonban a hatályos Be. szabályai az irányadók [Bfv.I.1.023/2018/6. (BH 2019.103.)].

[18] Ez azt jelenti, hogy az indítvány elbírálásának időpontjában felülvizsgálati okot megtestesítő anyagi vagy eljárásjogi szabálysértésre való hivatkozás alapján – elutasítására okot adó körülmény hiányában – a jogerős ügydöntő határozat Be. 659. § (5) bekezdése szerinti felülbírálatát el kell végezni. A Be. 659. § (2) bekezdése már az érdemi felülbírálatra vonatkozó szabályokat írja elő, rögzítve, hogy az indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[19] Azaz, e rendelkezés a megtámadott határozat meghozatala idején irányadó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásának felülvizsgálati eljárásban történő felülbírálatát, valamint az eljárási cselekmény foganatosítása idején hatályos eljárási szabályok betartásának felülvizsgálatát jelenti. E szabály alapján tehát azt kell vizsgálni, hogy a támadott határozatot hozó bíróságok betartották-e eljárásukban az akkor irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokat [Bfv.I.1.023/2018/6. (BH 2019.103.)].

[20] E szabály értelme könnyen belátható. Ha a hatályos Be. által rögzített eljárási szabály a jogerős ügydöntő határozat meghozatalának időpontjában nem létezett, úgy az alapügyben eljáró bíróság nem valósít meg eljárási szabálysértést. Eljárási szabálysértés [Be. 648. § b) pont, 649. § (2) bekezdés] hiányában a jogerős – végleges és mindenkire kötelező döntést [Be. 456. § (1) bekezdés] hordozó – ügydöntő határozat jogerejének áttörésére sem nyílik mód.

[21] Hasonlóképpen: ha a hatályos Be. szerint felülvizsgálati okot is megtestesítő eljárási szabálysértés a támadott ítélet jogerőre emelkedésének idején is eljárási szabálysértést jelentett, azonban az akkor hatályos eljárási törvény szerint relatív (feltétlen hatályon kívül helyezést maga után nem vonó) természetű volt, az ugyancsak nem teszi lehetővé a jogerő áttörését. Az alapügyben valóban megvalósult eljárási szabálysértéshez csak az az eljárási jogkövetkezmény fűzhető, amit a törvény ahhoz a megvalósulásakor is fűzött; hasonlóképp, az alapügyben eljáró bíróságon nem kérhető számon az eljárási szabálysértés orvoslására

szolgáló olyan eljárási szabály alkalmazásának elmulasztása, amelyet a törvény csak a támadott ítélet jogerőre emelkedése után kezdődő hatállyal tartalmaz. Másként szólva, a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kizárólag azzal az eszközzel élhet a jogsérelem orvoslására, amely már a jogerős határozatot meghozó bíróságnak is rendelkezésére állt. Következésképpen: a jogerős ítéletet meghozó bíróság által megvalósított, a számára alkalmazandó eljárási törvény alapján relatív természetűként értékelendő eljárási szabálysértés miatt a felülvizsgálati eljárásban a támadott ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére sem nyílik törvényi lehetőség.

[22] Ezzel összhangban: a támadott határozatok jogerőre emelkedése után bekövetkezett ténybeli és jogi változások a felülvizsgálat során nem vehetők figyelembe, akkor sem, ha azok a terhelt javára szólnak (EBH 2011.2305.).

[23] 3.1. Mindezek alapján a Kúria a támadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapulvételével foglalt állást a felülvizsgálati indítvány érveiről. Ez azt jelenti, hogy a Kúria az alapeljárás idején hatályban volt korábbi Be. alapján vizsgálta a bíróság eljárásának törvényességét.

[24] 3.2. Az ügyiratokból kitűnően az alapügyben a Szegedi Járásbíróság az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen 2013. június 12-én 3.B.407/2012/25. szám alatt elfogatóparancsot bocsátott ki. Miután az elfogatóparancs 15 napon belül nem vezetett eredményre, az ügyészség indítványozta a tárgyalásnak a terhelt távollétében való megtartását. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium ugyanakkor 2013. augusztus 23-án tájékoztatta a bíróságot, hogy a terhelt ellen a Jászberényi Járásbíróság európai elfogatóparancsot bocsátott ki, és az európai elfogatóparancs alapján külföldön elfogták a terheltet. Ugyancsak tájékoztatást nyújtott, hogy a külföldi hatóságok hozzájárultak a terhelt – 2013. augusztus 29-én végrehajtandó – átadásához, és a terhelt a specialitás szabályának alkalmazásáról nem mondott le.

[25] E tájékoztatás ellenére a járásbíróság csupán a belföldi elfogatóparancs visszavonása felől rendelkezett, majd 2014. március 10. napjára tárgyalást tűzött ki, és az eljárást jogerős ítélettel befejezte. A tárgyaláson a terhelt a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról nem mondott le, illetve a rövidített jegyzőkönyvből [korábbi Be. 252. § (5) bekezdés] ilyen nyilatkozat megtétele nem tűnik ki. A járásbíróság nem intézkedett a terheltet átadó külföldi ország igazságügyi hatóságának a büntetőeljárás lefolytatásához szükséges hozzájárulása beszerzése iránt sem.

[26] 3.3. A 2013. január 1-jén hatályba lépett Eutv. 30. § (1) bekezdése szerint az átadott személlyel szemben az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem indítható büntetőeljárás, nem ítéltető el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától (a specialitás szabálya). A specialitás szabálya alóli kivételeket a törvény a (2) bekezdésben tételesen felsorolja.

[27] Mindezek alapján nem fér kétség hozzá, hogy az alapügyben eljáró bíróság a specialitás szabályának megsértésével hozott jogerős marasztaló ítéletet a terhelttel szemben, mert a jelen eljárásban az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt állapította meg a bűnösségét és szabott ki vele szemben szabadságvesztést, miközben a specialitás szabálya alól kivételt engedő, az Eutv. 30. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek egyike sem állt fenn.

[28] A specialitás szabályának megsértése ugyanakkor a jogerő áttörésének szükséges, de a korábbiakban írtak szerint nem elégséges feltétele. A fentiekben írt alapvetést megismételve: a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kizárólag azzal az eszközzel élhet a jogsérelem orvoslására, amely már a jogerős határozatot meghozó bíróságnak is rendelkezésére állt.

[29] A Be. 721/A. §-a csak 2021. január 1-jétől kezdődő hatállyal tartalmazza a specialitás szabályán alapuló mentesség szabályait. Ezek sorában a (3) bekezdés rögzíti a büntetőeljárás megszüntetésének kötelezettségét, ha a büntetőeljárás lefolytatásának a specialitás szabályán alapuló, és el nem hárítható akadálya áll fenn, és a (7) bekezdés teremti meg a kötelezettséget a másodfokú bíróság számára az elsőfokú bíróság specialitás szabályán alapuló mentesség megsértésével hozott határozatának hatályon kívül helyezésére.

[30] Ez utóbbi szabállyal párhuzamosan írja elő a törvény a (9) bekezdésében a Kúriának a támadott határozat hatályon kívül helyezését, ha az alapügyben a bíróság a jogerős ügydöntő határozatát a specialitás szabályán alapuló mentességnek a megsértésével hozta meg. E szabály azonban értelemszerűen a felülvizsgálati eljárás egyéb szabályaival – így a Be. 659. § (2) bekezdésével – összhangban értelmezhető, következésképpen a felülvizsgálati eljárás is kizárólag abban az esetben vezethet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha e feltétlen hatályon kívül helyezésre alapul szolgáló ok már az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában hatályos szabályok szerint is beállt.

[31] A jogerős ítélet meghozatalakor hatályos korábbi Be. azonban ilyen következményeket nem fűzött a specialitás szabályának megsértéséhez. Ennek megfelelően a támadott határozat meghozatala idején hatályos eljárási törvény szerint az állított törvénysértés a korábbi Be. 375. § (1) bekezdésében írt, ún. relatív – feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező – eljárási szabálysértésként volt értékelhető, ezért a felülvizsgálati eljárásban való orvoslására nem kerülhet sor.

[32] A Be. 2021. január 1-jétől hatályos 721/A. §-ának szabályai tehát a Be. 659. § (2) bekezdésével összhangban jelen felülvizsgálati eljárás során nem alkalmazhatók.

[33] Következésképpen, a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjára alapított, érdemi elbírálást igénylő felülvizsgálati indítvány egyedül abban az esetben vonhatja maga után a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, ha a jogerős ügydöntő határozat meghozatalára 2021. január 1-jét követően került sor.

[34] Ennek megfelelően, mivel az alapügyben eljáró bíróság nem valósított meg olyan eljárási szabálysértést, amely a támadott határozat meghozatalakor hatályos Be. alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezetne, a létező felülvizsgálati okon alapuló felülvizsgálati indítvány nyomán – az állított törvénysértés tényleges bekövetkeztétől függetlenül – a Be. 721/A. § (9) bekezdése szerinti határozat meghozatala sem lehetséges {Bfv.II.505/2021/14. [25]-[30]}.

[35] Egyebekben pedig az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló törvény rendelkezései nem tartoznak sem a büntető anyagi jog szabályai, sem a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések fogalmi körébe (EBH 2013.B.4.), így a specialitás szabályának megsértése a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjától különböző egyéb felülvizsgálati ok alapján nem vezethet a jogerő áttörésére.

[36] 4. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[37] IV. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[38] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7)

bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. december 12.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró